

Høringsuttalelse vedrørende Hydro/Lyse sin planlagte kraftutbygging i Røldal

Jeg ønsker med dette å uttrykke min tydelige motstand mot planene om kraftutbygging i Røldal.

Røldal og områdene rundt har gjennom flere tiår vært gjenstand for store naturinngrep knyttet til kraftutbygging, reguleringer, veianlegg og annen infrastruktur. Jeg mener naturen, dyrelivet og menneskene som bor i området allerede har betalt en høy pris for den samfunnsutviklingen som har funnet sted. Det er derfor vanskelig å forstå hvorfor nettopp Røldal igjen skal bære belastningen av enda et omfattende prosjekt.

Naturen har en verdi langt utover det økonomiske. Fjellene, vannene og utmarka rundt bygda er viktige leveområder for dyreliv, viktige områder for friluftsliv og en sentral del av identiteten til dem som bor her. Dette er verdier som ikke kan erstattes dersom de først går tapt.

Jeg er særlig bekymret for de samlede konsekvensene for naturmangfoldet. Gjentatte anleggsarbeid, sprenging, massetransport, støy og tekniske installasjoner medfører en belastning som må vurderes samlet og over tid. Det er ikke tilstrekkelig å se på hvert enkelt inngrep isolert.

De samlede konsekvensene er ikke godt nok belyst

Min største innvending mot prosjektet er at konsekvensene for bygda ikke vurderes i sin helhet.

Diskusjonen handler ikke bare om et pumpekraftverk. Dersom prosjektet realiseres, vil det også være nødvendig med tilhørende infrastruktur som ny trafostasjon og ny 420 kV kraftlinje mellom Røldal og Suldal. For innbyggerne er dette én og samme sak.

Konsekvensene av pumpekraftverket, kraftlinjen, trafostasjonen, anleggsveier, deponier, massetransport og øvrige inngrep må derfor vurderes samlet. Innbyggerne må få et helhetlig bilde av hvordan dette vil påvirke bygda på lang sikt.

Jeg registrerer samtidig med bekymring at området som tidligere har vært omtalt som aktuelt for håndtering og bruk av overskuddsmasser lokalt, også trekkes frem som aktuelt område for etablering av trafostasjon. Dersom dette blir realiteten, vil et område som kunne vært brukt til utviklingstiltak for bygda i stedet bli disponert til ytterligere industriell infrastruktur.

Dette er en problemstilling det etter min oppfatning har vært manglende informasjon om. Før det tas stilling til prosjektet må det gis en langt bedre redegjørelse for hvilke arealer som faktisk vil bli berørt, hvilke alternative plasseringer som er vurdert, og hvordan dette samlet vil påvirke bygda.

Hva betyr dette for framtidige generasjoner?

Det snakkes mye om samfunnsnytte, energibehov og kraftsystem. Langt mindre oppmerksomhet vies det som lokalsamfunnet kan miste.

Barn og unge som vokser opp i Røldal i dag fortjener de samme mulighetene til naturopplevelser som tidligere generasjoner har hatt. De fortjener tilgang til fjellområder, fiskevann og naturområder som ikke er dominert av tekniske inngrep.

Røldalsvatnet og områdene rundt er viktige både for fiske, friluftsliv og dyreliv. Eventuelle konsekvenser for vannkvalitet, leveområder og økologisk balanse må tas på største alvor. Selv mindre endringer kan få langsiktige følger for livet i og rundt vannet.

Når natur først bygges ned, er erfaringen ofte at den ikke kan tilbakeføres til sin opprinnelige tilstand. Derfor bør føre-var-prinsippet legges til grunn. Naturen rundt Røldal har allerede båret belastningen av store kraftutbygginger gjennom flere generasjoner. Nå må hensynet til naturmangfold, landskap og livskvalitet for innbyggerne veie tyngre enn ønsket om ytterligere produksjon og lagring av energi.

Krav dersom prosjektet mot formodning blir vedtatt

Selv om jeg er negativ til utbyggingen, mener jeg det er viktig å være tydelig på hvilke krav som må stilles dersom prosjektet likevel skulle få konsesjon.

Rensing av tunnelvann og sprengmasser

Det må stilles svært strenge krav til håndtering av tunnelvann, avrenning og sprengmasser.

Jeg forventer at det etableres renseanlegg med minst samme standard som renseanlegget som benyttes på Seljestad i forbindelse med byggingen av ny Røldalstunnel. Hensynet til Røldalsvatnet, tilknyttede vassdrag og naturmangfoldet må stå sentralt gjennom hele anleggsperioden.

Ingen masser eller avrenning må kunne påvirke vannkvaliteten på en måte som skader fiskebestander, dyreliv eller naturmiljø.

Lokal medvirkning om bruk av overskuddsmassene

Jeg forventer videre at Lyse og øvrige utbyggere går i en reell og forpliktende dialog med bygda om hvordan overskuddsmassene kan benyttes til samfunnsnyttige formål.

Dersom store naturverdier går tapt, bør massene i størst mulig grad komme lokalsamfunnet til gode.

Aktuelle formål kan blant annet være:

- Utbedring og breddeutvidelse av veien over Fjetland.
- Etablering av aktivitetsområder for barn og unge.
- Etablering av båthavn og tilrettelegging ved Røldalsvatnet.
- Tilrettelegging for framtidige nærings- og utviklingsprosjekter i bygda.
- Andre prosjekter som bygdefolk og lokalsamfunn selv prioriterer.

Dette vil kunne redusere behovet for nye masseuttak andre steder og samtidig gi bygda varige verdier.

Håndtering av resterende masser

For masser som ikke kan benyttes til konkrete lokale formål i Røldal, forventer jeg at disse transporteres til Liamyrane.

Liamyrane er allerede omfattet av en vedtatt reguleringsplan i forbindelse med utbyggingen av ny E134 gjennom Røldal, der området er vurdert og regulert for håndtering og deponering av overskuddsmasser. Reguleringsplanen for Liamyrane omfatter blant annet massedeponi knyttet til tunnelutbyggingen, og området er derfor allerede identifisert som et egnet mottaksområde for store mengder uttatte masser. Det må derfor være et grunnleggende prinsipp at eksisterende, regulerte deponiområder benyttes før det vurderes nye løsninger som beslaglegger arealer i eller nær bygda.

Det kan ikke være akseptabelt at Røldal først må tåle de omfattende inngrepene som følger av et pumpekraftverk, for deretter å få store mengder overskuddsmasser deponert i eller rundt bygda når det allerede finnes et regulert område som er planlagt for dette formålet.

Min klare forventning er derfor at masser som ikke kan brukes til samfunnsnyttige formål lokalt, transporteres til Lيامyrane. Dette vil redusere behovet for nye naturinngrep, begrense de visuelle konsekvensene i bygda og sikre at belastningen på lokalsamfunnet blir minst mulig.

Avslutning

Min konklusjon er klar: Jeg er imot kraftutbygging i Røldal.

Naturen, dyrelivet og lokalsamfunnet har allerede vært gjennom betydelige inngrep over mange år. Før det vurderes nye utbygginger må de samlede konsekvensene av pumpekraftverk, trafostasjon, 420 kV kraftlinje og øvrig infrastruktur vurderes som én helhetlig sak.

Dette handler ikke bare om kraftproduksjon. Det handler om hva slags bygd Røldal skal være i fremtiden, hvilke naturområder som skal bevares, og hvilke verdier vi ønsker å overlate til kommende generasjoner.

Dersom prosjektet likevel blir godkjent, må det stilles langt strengere krav til miljøhensyn, rensing av tunnelvann og sprengmasser, lokal medvirkning og massehåndtering enn det som så langt er presentert. Overskuddsmassene må brukes til konkrete samfunnsnyttige tiltak som kommer bygda til gode, masser som ikke kan benyttes lokalt må transporteres til Lيامyrane i tråd med intensjonen i reguleringsplanen for området.

Til slutt vil jeg be den som behandler denne saken om å sette seg i innbyggernes situasjon.

Hvordan ville du selv opplevd det dersom noen tok en beslutning på vegne av deg og din familie som innebar at landskapet rundt hjemmet ditt ble varig forandret? Hvordan ville det føltes å vite at barna dine ikke får vokse opp med de samme naturopplevelsene, den samme nærheten til fjellene, vannene og dyrelivet som du selv hadde som barn?

For oss som bor i Røldal handler dette ikke bare om kraftproduksjon, teknologi og samfunnsøkonomiske vurderinger. Det handler om hjemmene våre, naturen vi lever i hver dag, og verdiene vi ønsker å gi videre til kommende generasjoner.

Naturen rundt Røldal er en del av vår identitet, vår historie og vår livskvalitet. Når beslutningen skal tas, håper jeg derfor at det ikke bare vurderes hva som kan bygges ut, men også hva som kan gå tapt.

Jeg er imot utbyggingen fordi jeg mener belastningen på naturen, dyrelivet og lokalsamfunnet allerede er stor nok. Dersom det likevel gis konsesjon, forventer jeg at de kravene som er beskrevet i denne uttalelsen blir lagt til grunn for den videre behandlingen av saken. Særlig må hensynet til naturmangfoldet, kommende generasjoner og bygdas langsiktige interesser veie tungt når beslutningen fattes.

Catharina Pedersen